

en toch niet zonder hoogdelich-prophetisch uitbeeldingsvermogen te zeggen, wat hij te zeggen heeft; dat n.l. de machten der duisternis; dat de grauwe demonen der hel zich verbergen, zoo dikwijls als de schoonheid der wereld ondergaat. Daar komt na den dooedendans in Edom een duiveldans (Jes. 34:14). De duivelen ontmoeten elkaar op de pinen van Edoms glorie. En als Babel's groote val eens komt, dan zullen zijn verwerpte muren en zijn stinkende plassen de demonen zien huppelen, zien dansen. (Jes. 13).

Duiveldans!

Want immers, ontdaan van alle poetische kleuren, wil dit woord van Jesaja niet anders verkondigen, dan dat de duivel en zijne engelen, de „menigte des hellschen heirlegers“ zich verbergen en in doodswelust dansen overal, waar de scheppingen der menschen bestaan, — en tevens de scheppingen des Heeren. En daarom zijn deze woorden leemere profetie van wat de wereld eens onverbiddeijk worden zal, indien, o gruwel, niet slechts over Edom en over Babel, doch over heel de schoone wereld Gods de doodskraan in onbedwongen stormen stuiven zal. Als de dood doorgaat, nooit gestuit, dan wordt het visioen van de nieuwe, lachende aarde een schoone, maar bedriegelijke droom. Dan wordt het groote wereldgraf, de immense ruïne van den burch der menscheit, dan wordt alles eens het vrije terrein voor den blijden rei van dansende demonen.

Duiveldans!

Doch God zij gedankt, Jesaja's epiloog in het boek der oorlogen Satans is tegelijk de proloog in het evangelie van den vrede Gods. Tegenover de dansende duivelen, staan de zingende engelen; Babel's ondergang vindt zijn tegenbeeld, of neen, zijn overwinning en overweldiging in Bethlehems opgang. En als daar in Bethlehem, de ruïne van den dood, lang vergelen David, ook maar één woord klinkt, dat boodschap is van blijdschap, van leven en van opgang, ja, van eeuwige jeugd, dan is daar terstond een menigte van het hemelsche heirleger. Nu gaan zich engelen schikken ten dans; en hoor... ze zingen, wonderbaar.

Engelenzang!

O, de diepten der Schrift! Babel tegenover Bethlehem! Zijn niet daarom de bouwvallen van Babel de allerverschrikkelijkste van alle lugubere doodsschijnen over heel de wereld, omdat in Babel het menscheit kunnen zoo hooge vlucht eens nam? En is Babel ook niet de stad, welker wateren vernield zijn met de vervlietende stroommen van het oude paradijs der menscheit? Waar Babel leefde, daar was ook de begraven rest van het verloren paradijs; als dan Babel sterft, welnu, dan is zelf het laatste spoor van dat paradijs uitgewischt. Dat nu de duivelen dansen!

Ja, Maar, is niet daarom Bethlehem de allerheerlijkste van de geboortesteden des levens, omdat in Bethlehem het goddelijk al-vermogen het menscheit kunnen wel neerslaat in zijn zondige ontwikkeling, doch opnieuw dan in beweging zet, nu als stuwende kracht — naar den hemel toe? Is Bethlehem niet de stad, welker donkere stalluiken dragen den levengedrager Gods? Begint bij Bethlehem niet het herwinnen paradijs? Zie, als Bethlehem den Christus ontvangt, dan is de eerste hand gelegd aan het komende paradijs, den lusthof van God en van menschen en van engelen. Dat nu de engelen zingen!

Daar is een stem der hel en een stem van den hemel. Nog een derde is er; de stem van de menschen; de stem van u.

Wat zal uw stem tot deze dingen spreken?

Zie naar de duivelen, die dansen, en wordt wijs. Want die duiveldans is, o mensch met uw verglimmend leven, de openbaring van den schamperen hellsche spot over al wat lief u was en schoon door u genaamd werd. Weeder dan dit demonengedans is niets bij het graf, waarin verzinkt al wat huana is, zunder God. Hebben niet tweemaal de duivelen gedanst, en elkander met vroolikheden ontmoet daarginds in Babel? Toen Israël gevangen was en nederziet aan de rivieren van Babel, toen zijn harpen aan de wilgen hingen, de harpen, die Israëls dansende reizen eens begeleidden met de liederen Gods, toen dansten ook van louter vreugde over Babel's opgang (maar dan in zondige ontwikkeling) de duivelen. Thans dansen ze weer, nu Babel weg is, verdwenen; ze dansen in grooter vreugde nog over zijn ondergang! De duivelen dansen altijd waar de dood is; de geestelijke en ook de natuurlijke dood. Als Babel opgaat, dansen ze over de verbleeking

van het licht der genade; en dan licht en danst met hen mee de mensch van Babel; dat is, naar de beeldspraak der Schrift, de mensch van cultuur zonder God, van beschaving zonder religie, van natuurgenoet zonder genadebesit, van kunst zonder bekoering. Maar wanneer straks dat zelfde Babel ondergaat, dan is ongetruwen de rij der duiveldansen; en nu is in het eind openbaar, dat ook de cultuur niet bij Satan veilig is; dat in den grinslach der hel ook wat Babel's kunstbouw als ijdel spel wordt belachen.

Hoor dan, cultuur-mensch, de stem van Jesaja, die roept. Met u dansen de demonen, als ondergaat wat in Jeruzalem, in de openbaring Gods, u tegenstaat; doch zonder u doen ze het evenzeer als uw Babel verinkt met zijn losgeworde schoonheid. In den strijd tusschen Babel (de cultuur in zonde) en Jeruzalem (de religie der genade) geldt de onverbiddelijke wet, dat wie met Satan licht, straks zonder Satan weent. Waar duivelen dansen, daar tuimelen menschen altijd neer.

Doch de engelzang spreekt betere dingen. Hij vertolkt het leven. De engelen zingen, als gij leeft. Ze zingen zelfs, indien uit Babel's grijze muren de stem des gebeds opklinkt van den vereenzaamde, die de resten van zijn verwoest geluk niet meer vinden kan, en ook maar niet meer zoeken wil. De engelzang is ook profetie; hij zegt u dat eenmaal de nieuwe aarde vol zal zijn van hemelsche vrede, van den levenslust der heerschen Gods. Verdiep u dan in die mysteriën Gods. Kom tot het licht van Bethlehem. Hoor naar den engelzang. En — zing mee! Want de duivelen dansen in hun begin met, doch in hun einde zonder den mensch; de engelen echter zingen in hun begin zonder, maar in het einde met den mensch. Eerder rusten zij niet. Der engelen vriendschapsbetoon is een noodiging des hemels. En der menscheit scharen spoeden zich wel onverschillig door, evengoed bij de zingende engelen als bij de dansende duivelen. Doch het geloof luistert.

Want de engelzang wordt gedragen door de barmhartigheid Gods. Hij predikt, dat Bethlehem meer is dan Babel, dat genade alleen cultuur heiligen en zoo behouden kan.

Duiveldans en engelzang.

O zeker als we aan onze wereld van thans denken, dan schijnt de duiveldans over de aarde te gaan als nooit te voren, dan schijnt de realiteit van het verstervend leven grooter dan die van het opkomend leven en van het herwonnen paradijs, waarvan de engelen zingen.

Toch zal de engelzang gelijk krijgen. De duivelen zullen wel het tempo van hun dans versnellen, totdat de waanzin er in komt van de laatste dagen.

Maar dan komt ook plotseling de neerwerping van de huppelende demonen, en de aanvang der eeuwige zangen van engelen.

En dit zal ons dan het teeken zijn: als de laatste glimp van zondig leven in den ondergang van Babel zal zijn weggedaan, dan zal gezien worden, dat de dans der duivelen dien der menschen breekt om eindelijk met hen eeuwig te verstijven in dood; doch dat de zang der engelen dien der menschen wekt om met den hemel zich eeuwig te verheffen. Want als u, o mensch, de duivel lokt ten dans, dan loekt hij u in zijn dood; zoo laat u dan lokken door engelen, en het einde zal zijn, dat zij hun lied willen leeren aan uwe voeten.

Alleen Bethlehem is het behoud van het waarlijk humane.

Alleen Bethlehem leert het lied en den rei der blijden.

K. SCHILDER.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Een Vrijgestelde.

Het lijkt heel veel op een sommatie, als Ds. D. Pol in „De Macedoniër“ schrijft:

„Laat De Wielenza nu voor de Jorden maal eens duidelijk zeggen, wat hij denkt en wat hij zou willen! Aan de alarmluk trekken is goed; beter om met voorstellen tot juiste maatregelen te komen! Begreep hij misse en voor de zendingactie „een vrijgestelde“ en heeft hij daarvoor al iemand op het oog, die z. dan wel „de leugens“ vernag over te nemen?“

Deze woorden zijn het slot van een artikelje over een reeds tweemaal door ons uitgeproken gedachte, dat het nog de vraag zou zijn, of in de toekomst het werk der zending zou kunnen geleid worden door predikanten, die een eigen gemeente te verzorgen hebben;

verklaard. Ook het Classikaal Bestuur oordeelde het Kerkeraadsbesluit onbetwistbaar wettig.

In deze uitspraak niet berustend, hebben genoemde heeren tegen dit Besluit voorziening gezocht bij het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland.

Dit Kerkbestuur zich blijkbaar geheel aan de zijde der appellanten scharend, heeft aan den Kerkeraad gevraagd, dat hij het bewante besluit zou intrekken.

Deze, daartoe ongenegen, heeft aan het Kerkbestuur bij uitvoerige memorie de gronden ontvouwd, waarom hij van het eens ingenomen standpunt kon noch mocht afgaan.

Het is derhalve te voorzien, dat de Synode ter laatste instantie tot uitspraak in deze zal geroepen worden.

Het gevolg hiervan zou kunnen zijn, dat tot den Kerkeraad ten laatste niet meer een vraag, maar een eis kwam, en dat voort hem de nre aanblik, om met Gods Woord voor oogen te beslissen, of de Kerkeraad onder Christelijke Gemeente zich aan zulk een eis al dan niet onderwerpen mag.

Hiermee zou dit schijnbaar geringe verschil van beslissingen invloed kunnen worden op geheel de verhouding onzer Gemeente tot de Vaderlandsche Kerk.

Welken loop deze zaak na de jongste Besluiten der Algemeene Synode zal hebben, is voorts niet te leydlen.

Het pleit voor of tegen den Christus der Schriften kan niet eindigen eer het beslecht is.

Moge Gemeente en Kerkeraad zich bij dat allesbehalvend pleit steeds meer bewust worden van hun zedelijke roeping en zich sterk gevoelen door de verrijzenis van dien Heer en Heiland, wiens opstanding uit de dooden het plechbanker blijft hunner hoop.

Algemeen werd de belangrijkheid van deze kwestie ingezien.

De Dijkstra, De Breukelaar en Dr. Hamia hebben het gedaan, maar zij waren in en met den arbeid opgegroeid en ontplooiden een werkkraft, die met verhaizing vervult: De Dijkstra ging heen, en er blijven twee over, die ook niet jong meer zijn; wie zullen straks hun plaats kunnen innemen?

En nu vraagt De Pol: „laet“

Als men een dergelijke sommatie onder de oogen krijgt, heeft men het gevoel van den reiziger, die door den roover zich zelf toegeroepen: „uw geld of ...“ En men voelt zich zeer sterk tot het tegenovergestelde geprikkeld van hetgeen begeerd wordt. Maar wij kennen De Pol sinds langer dan gister, en verschrikken niet zoo erg van het bazuinenschel van zijn uitkijktoren.

Wij zullen dus duidelijk moeten zeggen, wat wij denken en willen.

Tegen het verzoek om duidelijk te zijn, kan niemand bezwaar hebben; onduidelijkheid „moet niet mogen“.

Wij beginnen er dus naar te streven duidelijk te zijn. Wat wij denken en wat wij zouden willen? O, wij denken veel meer dan wij durven en kunnen zeggen; en wij willen veel meer dan wellicht kan gebeuren!

Wij zouden echter willen, dat de leiding van het zendingswerk ook na het uiteenvallen van het triumviraat Dijkstra-Breukelaar-Hania op dezelfde voortreffelijke wijze zal blijven geschieden. En hoewel wij buitengewoon veel respect hebben voor de bekwaamheden en werkkraften onzer predikanten, wagen wij het toch te betwijfelen, of er straks onder hen zullen zijn, die kunnen doen wat de genoemde drie personen deden of de twee overgeblevenen nog doen, terwijl men nog een eigen gemeente heeft te beheren.

De Pol spreekt dit ook niet tegen; misschien wacht hij met tegen deze gedachte te opponeeren, totdat hij precies weet, wat wij denken en zouden willen.

Wij merken onder de onderwijzers en de arbeiders op, dat zij hun belangen toevertrouwen aan een bestuur, maar dat tevens een of meer „vrijgestelden“ het hoofdwerk verrichten. De vereeniging van christelijke onderwijzers en onderwijzeressen heeft een uitnemend bestuur, dat waarlijk niet alleen „voor de eer“ achter de groene tafel zit; maar bovendien heeft zij een directeur, n.l. den heer A. de Jong te Londen; de vereeniging de Unie van onderwijzers heeft eveneens een vrijgestelde. Bij de arbeidersvereenigingen merken wij hetzelfde op.

Zou het niet gewenscht zijn bij onze zending een zelfden maatregel te treffen?

Wij weten wel, dat de vergelijking van de kerken met haar zendingswerk met de genoemde vereenigingen volstrekt niet in alle deelen opgaat, doch het derde van vergelijking zien wij hier wel.

De genootschapszending onzer Hervormde broeders heeft zelfs meer dan één „vrijgestelde“, die den naam van zendingdirectors dragen, en alle drie hebben de handen vol werk. Wij verkeerden, omdat onze zending kerkelijk is, in gunstiger conditie dan de Hervormde broeders. Elke zending kerk heeft haar mannen, omringd en geholpen door de provinciale deputaten. Maar ook dan blijft er nog zooveel arbeid over, gelijk wij vroeger reeds tweemaal aangaven, dat één persoon meer dan genoeg hebben zal om daarvoor te zorgen.

Over den naam willen wij niet twisten; „vrijgestelde“ zou wellicht niet mooi genoeg klinken; trouwens zegt deze naam ook niets. Maar wat zou er tegen zijn, hem zendingdirecteur te heeten?

Het zou zijn werk moeten zijn de zendingactie in ons land te leiden; en in Indië, voorzover dit nu aan de generale deputaten is toevertrouwd. De redactie van het Zendingblad en den Zendingkalender zou eveneens voor zijn rekening komen; en ook de leiding der „propaganda“; als de „zendingopvoeding“, gelijk men het genoemd heeft, eens in een hand kwam, dan zou dit ongetwijfeld groote voordeelen geven; er valt in dezen nog heel veel te doen.

Er ware nog meer te noemen, maar wij ontwikkelen geen program, en geven slechts antwoord op de twee vragen van De Pol.

Of wij iemand op het oog hebben? Indien dit zoo was, dan zouden wij zijn naam toch niet noemen; trouwens, wie het zijn zou komt toch eerst ter sprake, indien men besluit tot het aanstellen van zulk een persoon; en dat heeft nog den tijd! Als het ooit zoover komt!

In verband hiermee wagen wij het nog de opmerking te maken, dat het wellicht gewenscht zou zijn, meer gebruik te maken van de krachten, die Indië hebben gezien. In onze kerkelijke bladen, ook in onze Zendingstijdschriften, treden behalve Ds. Bakker en Ds. D. K.

Onder het opschrift Leervrijheid en Kerkbewustzijn schreef Groen van Prinsterer, Ned. Ged., 24 Sept. 1872, blz. 334:

De strijd tusschen den Bijzonderen Kerkeraad te Amsterdam en het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland is dezelfde als die, waarin de Kerkeraad te 's Gravenhage onlangs, met een nistert geringe meerderheid, voor een Synodalen Kerkafloopenden eisch, ruwerlijk gezwicht is.

De Amsterdamsche Kerkeraad heeft de Stukken desangende verkrijgbaar gesteld en aan de stemgerechtigden toegezonden, met een voor de gansche Hervormde Kerk hoogstbelangrijk Bericht.

Dr. Hoedemaker, die in De Vereeniging, Christelijke Stemmen, Deel XXVII, blz. 216, de „Officiële Bescheiden“ besprak, vreesde voor ongedachte mislukking of ontijdig succes, en verklaarde niet te weten, of dit ontijdig succes de voorkeur boven de onverwachte mislukking verdiende.

In mijn De Strijd voor Kerkherstel, 2e dr. blz. 178 v.v., kan men lezen, hoe deze kwestie op mislukking uitliep.

Ten vervolge op de eerste verzameling van officiële bescheiden inzake „de aannemings-kwestie“ publiek gemaakt, stelde de kerkeraad daarna ook de later tusschen hem en de hoogere besturen gewisselde stukken, onder de cijfers I, 2 verkrijgbaar. En verder nog: II. De kwestie in zake de godsdienstonderwijzers, C. Mouris, en III. Beslissingen in genoemde kwesties genomen.

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

XLVII.

44. Officiële bescheiden uit het archief van de Nederduitsche Hervormde Gemeente te Amsterdam. I. De kwestie „der aanneming tot lidmaat“ (op last van den Bijzonderen Kerkeraad uitgegeven). Amsterdam, H. de Hoogh & Co.

Aan deze „officiële bescheiden“ gaat een door A. Kuiper en N. M. Feringa ondertekend, en kennelijk door eerstgenoemde opgesteld Brief vooraf, gedateerd 10 Augustus 1872, waarin het doel van deze uitgave aldus wordt toegelicht:

In het besef, dat de Gemeente, ook te deze plaatse, haar Christelijk karakter zou inboeten, zoo de verkrijging van het lidmaatschap in haar midden een bloote formaliteit bleef, en naar het goeddenken der predikanten, zoner onderscheid, een iegelijk tot dit lidmaatschap was toegelaten, ook al ontwaarde zijn dusgenoemde heiligheden in de meer onverholen loochening van de grondwettigheden, die de Christelijke kerk bepalen en de groote feiten, waarop ze rust — heeft de Kerkeraad den 23 November 1871 bij wettig besluit een dam tegen de invoering van deze heterogene bestanddeelen zoeken op te weipen.

De heeren Steenberg en Berlage zijn tegen dit Besluit bij het Classikaal Bestuur van Amsterdam in verzet gekomen.

Ihun bezwaar is door dit Bestuur niet ontrankelijk

Wielenza
voren.
Adriaans
predikant
Dit w

Wij be
Zending
hiervan

„De
Jeraa
voor
als
De
guld
guld
1 ex
Me
G. F
tot
Nede

Ons d
niet wa
maar da
en indie
de kerke
hand te
zwaar n
Men t

Voor t
verschijn
later de
men ze
ook mee
datum v
zich ha
bewerke

In de
„De Ma
zoo zoo,
van Ds I
aangevu
In het

zeer bel
zoo ste
eindigt
zal goe
hoofdre
ook dit
over Mi
Wonoso

Ge sche
jongelim
eeniging
„Van m
ningen l
en zorg

Het a
goeden
dat beg
mogelijk
zou pra
abonné
raden, j
veel an
eenig z
jaar is

In de
door D
paar jar
ongewe
dan 33
raad al
gegeven
Als on
dijpsvel
geven, c
toevind
van ge
daaruit

Dit h
bedoeld
wij mei
In den
zulke k
nu reed
men ko

Bover
onze joi
overvlo
zal ver
om het
versta
haasten

boek, d
prijs f2
prachtig
twijfel
moeten

Al is
als een
zware
doet di
wat het
ook aan
boek le
wat wij
een ron

rijk ver
wereld
gronde
geven
niet in
geslaag
lijnen,
leven,
men le
toekom
hoofdst
zending